

From: Griffie
Sent: dinsdag 12 december 2023 13:19:16
To: Info
Cc:
Subject: Graag inboeken: Nieuwsbrief Natuurlijk Delfland: 221
Attachments: 221 2023 12 12.pdf

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: Delfland.knnv.nl
twitter: KNNVafdDelfland
facebook: KNNV-afdeling-Delfland
instagram: knnvafdelingdelfland
Youtube: [klik hier](#)

Nieuwsbrief 221 12 december 2023

Natuurlijk Delfland

Natuurlijk Delfland staat voor samenleven met de natuur

Het werkgebied omvat de gemeenten Westland, Midden-Delfland, Delft, Rijswijk, Ypenburg-Leidschenveen (Den Haag), Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland.

Afdeling van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

VOORUITBLIK

Rubriek Lief en Leed

Leden die een geboorte meemaken, gaan trouwen, ziekenhuis opname, overledene in de directe kring. Stuur een bericht voor deze rubriek.

7 januari, 14.00 – 16.00 uur, Nieuwjaarsbijeenkomst

World art centrum in Delft

Jaarthema 2023: Biodiversiteit

Dit jaar staat in het teken van biodiversiteit. Wij hanteren hierbij o.a. het Soort van het Seizoen Soort van het seizoen, **oktober – december: egels**

Kijk uit naar deze dieren.

Fotografeer deze en stuur ze op via naatuurlijkdeland@knnv.nl

Lees de informatiebrief [klik hier](#)

Jaarthema 2023: Biodiversiteit

31/11, **egel**, Hollandsche Tuyn, Delfgauw, Evert van Bokhorst

In onze buurt op de Hollandsche Tuyn in Delfgauw komen we met enige regelmaat **egels** tegen in een van de buurttuinen. Hierbij een foto van de **egel** in zijn verblijf

Help de egel met een egelsnelweg!

Heb je een natuurlijke tuin? Geschikt voor egels? 😊

Vraag dan dit bordje aan via medewerkernatuurlijkdelfland@gmail.com

Vijf tips voor meer egels in de tuin

[Klik hier](#)

Egels lijken dood maar houden eigenlijk winterslaap boven de grond.

[Klik hier](#)

KNNV Kampeervakanties ook voor (klein)kinderen

In 2024 zijn er drie kampeervakanties zeer geschikt om (klein)kinderen mee te nemen, ze vallen namelijk in schoolvakanties. In het programma worden activiteiten opgenomen die geschikt zijn voor kinderen, zoals kleine (water-) beestjes zoeken, bezoek aan strand en/of zand-water, en gezamenlijk pannenkoeken bakken als 't effe kan.

[Klik hier](#) voor K03, Het Reestdal,

[Klik hier](#) voor K05, Wieringermeer/Wieringen

[Klik hier](#) voor K12, Warmenhuizen bij Schoorl

Wil je mee? Schrijf je dan uiterlijk 17 december in!

13 december, 20.00 – 22.00 uur bestuur, Melarium

Verzamelen: Melarium. Als je niet in je eentje door het donker wilt: laat het weten,

gebruik bij navigatie: [Symbiobrug, Thijsseweg, Delft](#).

14 december, 13.00 - 17.30 uur Symposium Green Cities TU Delft

Op welke manier trokken stad en bos samen op in het verleden, en op welke manier zouden ze samen kunnen optrekken in de toekomst? Dit zijn de sleutelvragen achter het forest urbanism initiatief van de Urban Forestry onderzoeksgroep van de TU Delft. Het 2e symposium vanuit Green Cities Europe - NL met lezingen van verschillende experts, waaronder Gerwin de Vries. De sprekers, panelleden en het publiek gaan samen in op kansen, mogelijkheden en richtlijnen voor de toekomst; over de relatie tussen de bossen van Nederland en stedelijke vraagstukken, hoe om te gaan met bossen in en om onze steden, of het ontwikkelen van een nieuwe soort 'bos-stedenbouw'. Geïnteresseerd? Reserveer een plekje en bekijk het programma hier: <https://lnkd.in/eNRWEzVR> Delft University of Technology, Berlage Rooms, Julianalaan 134 (Building 8), 2628 BL Delft Language: English

14 december, 20.00 – 22.00 uur, De Papaver, Korftlaan 6, 2616 LJ DELFT

lezing "Into the Arctic" door Kees Mostert.

Op deze avond vertelt Kees over zijn reizen naar het hoge noorden. Gebaseerd op twee bootreizen die vanuit Nederland via een aantal Schotse eilanden, Far Oer, IJsland, Jan Mayen en vervolgens langs en dóór het pakij naar Spitsbergen voeren.

De nadruk ligt op vogels en zeezoogdieren, maar ook het landschap, cultuurhistorie en planten komen aan bod. Veel van deze vogels komen in de winter naar onze streken, maar er zijn ook vogels die in het hoge noorden blijven zoals de ivormmeeuw, koningseider en Stellers eider.

Georganiseerd door Natuurlijk Delfland, Vogelwacht en IVN.

Ook gelijktijdig online te bekijken, via: <https://www.youtube.com/@natuurlezingendelft>

14 december, 20.00 – 21.30 uur, Team Bomen

Melarium

De voortgang en ideeën worden binnen he Team besproken.

16 december, 10.00 – 12.30 uur, wilgen knotten Delft, Midden-Delfland, Westland, Vlaardingen

Heerlijk in de buitenlucht, de spieren gebruiken en gezamenlijk koffie drinken. Voor gereedschap, koffie, thee, koek en een heerlijke kop soep wordt gezorgd.

Opgeven via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Na aanmelding wordt een bevestiging en een knotinstructie toegestuurd.

Het is raadzaam stevige schoenen en nauwsluitende kleding te dragen. Bij regen gaan de activiteiten niet door. Belangstellenden boven de 15 jaar die graag hun handen uit de mouwen steken zijn welkom.

Vraag nadere Informatie en een aanmeldingsformulier aan via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Of bel Geert van Poelgeest, 06 – 33 00 17 42. Knotwilgen zijn een sieraad voor het landschap, het zijn ook kleine natuurreservaatjes waar planten en dieren een leefplek hebben.

16 december, 10.00 - ca 12.00 uur, excursie lichenen, Zoetermeer

In het Westerpark en De Balij, verzamelen parkeerplaats Sportpark langs de Heuvelweg in Zoetermeer. Organisatie: KNNV afd. Den Haag, de gids is Hans Toetenel.

Neem een loep mee. Alle leden van de KNNV in Zuid-Holland kunnen aan deze activiteit deelnemen. Bart van Berkel sluit ook aan vanuit zijn expertise als boswachter in De Balij, als ecoloog en nog veel meer. Hij kan ons tijdens de excursie begeleiden naar plekken waar we zonder boswachter niet kunnen/mogen komen.

Inlichtingen bij lichenen@den-haag.knnv.nl

16 december, 10.00 tot 16.00 uur, Vogels in de winter, Nieuwe Driemanspolder

Wij gaan naar twee vogelplekken: Starrevaart, vogelkijkhut 'de Vogelknip'. Dit is één van de bekendste vogelkijkplekken in Zuid-Holland. Hier zie je veel soorten wintervogels. Als we geluk hebben ook de slechtvalk.

Nieuwe Driemanspolder. Dit ligt tussen de gemeenten Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg en Den Haag.

Trek waterdichte schoenen aan, neem regenkleding, een thermoskan en wat te eten mee. En een kijker als je die hebt. Scoops zijn aanwezig.

Deze excursie bestaat uit twee delen; twee vogelgebieden. Je kunt alleen aan een ochtend excursie deelnemen of een hele dag. Als je eigen vervoer hebt, kun je natuurlijk ook vertrekken op een tijdstip dat jou het beste uitkomt. De excursiegebieden zijn met de fiets te bereiken vanuit Delfland. Meld je aan via medewerkernatuurlijkDelfland@gmail.com

Wanneer jij je aangemeld hebt, krijg je per email de plek waar we starten. Hou voor het programma de website in de gaten! Deze activiteit is een samenwerking met Natuurlijk Rotterdam.

18 december, 9.00 – 10.30 uur, opruimactie Zandmotor, Schelpenpad/Zandmotor

Het team Zwerfafval verzamelt bovenaan het Schelpenpad/Zandmotor. Samen met enthousiaste rapers wordt het strand schoon en geniet je van de natuur.

Voor materiaal (handschoenen, prikkers etc.) wordt gezorgd.

18 december, 10.00 – 12.00 uur, Paddenstoelen excursie Kapittelduinen, Hoek van Holland
Start vanaf de Zeetoren, Helmweg, Hoek van Holland**Tuintip**

Met snoeihout kun je een Insectenhotel maken. Insecten hebben een hekel aan verse materialen. Als je nu zo'n kast(je) maakt, wordt dat volgend jaar gegarandeerd bewoond.

Sterrenhemel**woensdag 13 december**

00:32: Het is Nieuwe Maan.

donderdag 14 december

16:45: De Maan staat 4,9° ten zuiden van Mercurius (+0,6m), in het sterrenbeeld Boogschutter

16:48: Eerste maansikkel Vanavond kunnen we, onder gunstige omstandigheden, de eerste maansikkel zien na de afgelopen Nieuwe Maan. Het is 1,7 dagen na Nieuwe Maan; de Maan is voor 3,8% verlicht en wassend.

17:30: Het maximum van de meteorenzwerm Geminiden vindt vandaag plaats. De meteoren van de Geminiden zijn gemiddeld snel, gelig van kleur, vaak helder en hebben korte sporen. Wanneer de radiant in het zenit zou staan, zouden er van deze zwerm naar verwachting gemiddeld zo'n 120 meteoren per uur vallen.

23:51: Tot 1:22 zijn van de Galileïsche manen van Jupiter alleen Ganymedes en Callisto zichtbaar.

vrijdag 15 december

17:08: Alle manen oost van Jupiter Van 17:08 tot 21:01 uur nemen we alle grote Jupitermanen ten oosten van de planeetschijf waar. Vanaf Jupiter gezien zijn dat Io, Ganymedes, Europa en Callisto. Jupiter staat op een hoogte van 42° boven de horizon, in het zuidoosten en de planeet is gemakkelijk te vinden. De Zon staat 23° onder de horizon en het is donker.

zaterdag 16 december

19:53: Maan in het perigeum De Maan is in het punt van zijn baan dat het dichtst bij de Aarde ligt: het perigeum. De afstand tot de Maan bedraagt op dit moment 367.901 km. De schijnbare diameter van de Maan is groter dan gemiddeld (32'28,8"), door de kleinere afstand. De Maan is op dit moment wassend, voor 18% verlicht en hij is vooral 's avonds in het zuiden en aan het begin van de nacht in het westen zichtbaar.

zondag 17 december

20:45: De Maan staat 2,7° ten zuidoosten van Saturnus (+1,1m), in het sterrenbeeld Waterman.

22:44: Callisto in conjunctie met Jupiter Callisto is in benedenconjunctie met Jupiter. De satelliet beweegt tussen de Aarde en Jupiter door, maar er vindt geen overgang over Jupiter plaats. We zien Callisto 9,8" ten zuiden van Jupiters zuidpool staan.

22:45: Alle manen west van Jupiter Van 22:45 tot 3:53 uur (18/12) nemen we alle grote Jupitermanen ten westen van de planeetschijf waar. Vanaf Jupiter gezien zijn dat Callisto, Io, Europa en Ganymedes. Jupiter staat op een hoogte van 27° boven de westzuidwestelijke horizon. De Zon staat 60° onder de horizon en het is donker.

maandag 18 december

02:14: Jupiter staat op een hoogte van 18° boven de westelijke horizon. De Zon staat 56° onder de horizon en het is donker.

Afdelingswinkel, verkoopadres van de KNNV Uitgeverij en de Jeugdbondsuitgeverij
Bij KNNV uitgaven ontvangen leden 10% korting, bestel via natuurlijkDelfland@knnv.nl

Stadsnatuur op de stoep - Speurboek stoepplanten herkennen. Door: Hortus Botanicus Leiden Prijs: € 19,95

Natuur vind je in het bos, op het strand of in een mooi natuurgebied... maar ook gewoon in de stad. Heel dichtbij, op de stoep, langs muren, op het plein of bij de voordeur. De meeste mensen lopen er echter langs zonder te beseffen dat dit ook natuur is en nog mooi ook.

'Stadsnatuur op de stoep' helpt je stoepplanten herkennen en andere botanische bijzonderheden ontdekken. Waar kun je kijken? Wat is er zien? En in welk seizoen? Inclusief gratis spellenmap met 6 spellen. Leuk voor kinderen vanaf 6 t/m 12 jaar.

TERUGBLIK: Waarnemingen

Waarnemingen

Ook waarnemingen zonder foto's blijven welkom.

Wij gaan er vanuit dat je je waarneming zelf meldt via www.waarneming.nl

Nb. De afspraak in de vogelwereld is dat foto's met nesten en eieren niet worden gepubliceerd om ze niet te verstoren. We zullen dus alleen de waarneming in de Nieuwsbrief opnemen.

31/11, **huismussen**, Hollandsche Tuyn, Delfgauw, Evert van Bokhorst

31/11, **specht**, Hollandsche Tuyn, Delfgauw, Evert van Bokhorst

03/12, ijsbloemen, Delft, Aukje Gjaltema
In lange tijd niet zoveel ijsbloemen gezien als vanochtend op diverse autoruiten.

03/12, zonsopkomst, Delft, Aukje Gjaltema

06/12, **roerdomp**, Zuidkade, Schipluiden, Ria Suijker
Tijdens 'n fietstocht zagen wij op de Zuidkade deze **roerdomp**! Toen hij het riet in vloog, was hij haast niet meer te zien!

06/12, regenboog, Aziëlaan, Delft, Aukje Gjaltema

06/12, **oranje hyfenmatje**, gebied 37-16-1, Frans Coppens

Ik vond dit oranje gekleurde "matje" op een omgevallen boom.
Het blijkt te gaan om het bovengronds mycelium van o.a. een aantal viltinktzwamsoorten.
Dit oranje hyfenmatje (ozonium) groeit uit tot paddenstoelen.

07/12, ai wat zonde: dode **kerkuil**, kinderboerderij, Schipluiden, Ria Suijker

07/12, **goudhaantje**, Zouteveenseweg, Schipluiden, Ria Suijker

08/12, **sperwer** eet **spreeuw**, tuin aan de Eiklaan, Rijswijk, Henk Kronenberg

10/12, **zilverreiger**, Tanthof, Delft, Freek Boon

10 december, roerdomp, Maartensrechterpad, Delft 10 december, torenvalk (3x), Schipluiden

Zondag rond de middag fietsten mijn man en ik op onze tandem over het St. Maartensrechterpad te Delft. Wij werden rechts ingehaald door een grote vogel die ons op een paar meter passeerden. Ik riep "stop" naar mijn man, maar eer wij stil stonden was de vogel al achter het riet van de nabij gelegen plas verdwenen. Een man en een vrouw die er met de hond wandelden hadden hem ook gezien. Een roofvogel, dacht de vrouw. Maar nee, het was een roerdomp.

Op 28 november had mijn zwager hem óók al gezien en gefotografeerd, toen was deze doorgaans schuwe vogel aan het vissen in de buurt van het Sint Maartensrechterpad.

Nb zie ook waarneming dd 06/12 in deze Nieuwsbrief: **roerdomp**, Zuidkade, Schipluiden, Ria Suijker.

Op de terugweg zagen wij 3 **torenvalkjes** bidden. De **torenvalk** net onder Schipluiden dook naar beneden en steeg kort daarop op met een muis. Helaas dit keer geen foto's.

Willemeijn

Jos op pad, week 46-47

De afgelopen weken ben ik wel op pad geweest. Ik heb een aantal paddenstoelen gefotografeerd waarvan ik de naam niet wist en weet en ik hoop op bevestiging via waarneming.nl

Naast het Van Weerden Poelmanpad en op het IIsyplantsoen heb ik de **geschubde inktzwam** en **gele trilzwam** waargenomen. De sloot bij Hornbach was blijkbaar geschoond want al het riet e.d. was verdwenen en .... in een kluit aarde op de kant zag ik een aantal kleine witte schelpen met zelfs een doublet [= beide schelpen nog aan elkaar]. Het vreemde is dat waarneming.nl

strandgaper als soort aangeeft terwijl dit toch een zoetwatersloot is.

geschubde inktzwam

gele trilzwam

strandgaper

De **strandgaper** is waarschijnlijk tijdens de Elizabethsvloed hier terecht gekomen.

Op weg van huis naar de rijksweg trof ik in een boomspiegel de blijkbaar zogeheten **blanke champignonparasol** aan. En op de oprit van het kerkhof aan de Hoflaan noordzijde de **rimpelige koraalzwam**.

blanke champignonparasol

rimpelige koraalzwam

kuifeenden

Verder heb ik in de afgelopen weken op diverse plekken **kluiфzwammen** gezien aan de waterkant van de Van Mierenveltlaan en de Riouwstraat, maar die soort werd ook door anderen al signaleerd. Blijkbaar een “synchroon verschijnen”.

In de Pijnackerse Vaart zwemmen al enige tijd weer **kuifeenden**, zowel mannetjes als vrouwtjes en vlak bij huis zaten twee **meerkooten** weer op de nestplaats bij de Bethlehemkapel. Die zijn verdwenen want het nest staat nu na de heftige regenval weer ‘onder water’. Ook hebben zich weer twee **nijlganzen** gemeld in en bij de sloot van de Madoerastraat/Riouwstraat. Ik ben er zelf zeker van dat dit de tweetallen zijn die in de vorige jaren gebroed hebben.

TERUGBLIK: Activiteiten

30 november, Ondine Kloppenburg beëdigd als commissielid bij het Hoogheemraadschap van Delfland

Op 30 november is Ondine, samen met drie collega's, door de dijkgraaf beëdigd als commissielid (waterketen, waterveiligheid). Het was een hele bijzondere plechtigheid op een zeer bijzondere locatie, namelijk tijdens de Verenigde Vergadering in de oude zaal van het Gemeenlandshuis in Delft.

Met Jan-Willem Jannink (fractievoorzitter), Stijn van Boxmeer (fractielid tevens Hoogheemraad), Catharina Abels (commissielid BFO) en Cees van den Burg (commissielid WKK) vertegenwoordigt fractie Natuur de eigenaren van de natuurgronden in Delfland. Dit zijn Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Zuid-Hollands Landschap en een aantal particuliere eigenaren. Het coalitieakkoord heeft als speerpunt de Kaderrichtlijn Water. Dit is een Europese richtlijn met als doel schoon oppervlaktewater. De EU-lidstaten moeten dit uiterlijk eind 2027 gerealiseerd hebben. We staan voor een

flinke uitdaging dus, waar we als Natuurlijk Delfland zeker een rol in kunnen spelen.

2 december, knotten Rijswijk Wilhelminapark

Wat was het een heerlijke dag om buiten aan de slag te gaan. Rond het vriespunt, een zonnetje en windstil. We waren vandaag met z'n elfen en hebben een mooi stuk werk kunnen verzetten. Omdat

we alleen maar stammen hebben opgeschoond was het niet nodig om de ladders mee te slepen.

De knotgroep

het veldwerk

We hebben zeker ca 70 wilgen mooi ontdaan van 'opschot', zodat ze er weer netjes bij staan. De stroopwafels waren wat onderkoeld, maar na deze bovenop de koffie gelegd te hebben, werd dat veel beter. Poul heeft een voorbijganger overtuigd dat het leuk is om over 2 weken mee te komen helpen, zodat we met nog meer 'zielen' aan de slag kunnen. Aan het einde had Anne-marie ook nog heerlijke pepernoten bij zich! Dank voor alle hulp en gezelligheid, tot over 2 weken.

Wouter Muller **Wouter Muller**

2 december, 9.30 – 12.30, knotten Westland

In een winterse sfeer met rijp op de zonnige weilanden en een temperatuur rond de min 2 graden gingen wij knotten in het gebied Zwethkade Noord, naast de minicamping De Zwethzone. Er waren uiteindelijk 23 knotters aan het werk. Wij konden vijf nieuwe mensen verwelkomen waaronder een Pools stel (Marcin en Anita) die al jaren in Nederland wonen. Zij vonden het leuk om een keer dit oer- Hollandse werk aan den lijve te ervaren. Marcin en Anita waren gelijk enthousiast en ook de andere nieuwe knotters liepen te glunderen tijdens het werk.

Toen de wilgen langs de sloot geknot werden kwamen de schapen nieuwsgierig aan het overkant kijken wat wij aan het doen waren. Eén schaap kwam te dichtbij en viel in de sloot. Wim was kordaat snel ter plekke en heeft het natte schaap op het droge getrokken. Daarna heeft hij, samen met Jan, het schaap over het schrikdraad getild. Hulde!

Er liep nog iemand blij te zijn, want Kees was zijn bril kwijt geraakt en vond hem uiteindelijk hangend in de takken.

Er zijn 57 wilgen geknot, Clazien Koene

2 december, knotten Stiltegoed Delfgauw,

De ploeg in actie

afrastering van wilgentakken

Natuurlijk Delfland is een nieuwe knotploeg rijker. Op zaterdag 2 december zijn door knotploeg Delftse Hout de eerste wilgen geknot op het terrein van Stiltegoed in de Polder van Biesland. Daarbij is prima samengewerkt met een zeven vrijwilligers van Stiltegoed die de takken verwerken tot afrasteringen ter bevordering van de biodiversiteit.

Geïnteresseerden kunnen dit kenbaar maken natuurlijkdelfland@knnv.nl

Ton Langeveld

6 december, Bosonderhoud TNO-locatie Ypenburg

Op uitnodiging van TNO waren vertegenwoordigers van de natuurorganisaties AVN en Natuurlijk Delfland (Huub), KNNV Den Haag e.o. en gemeente Den Haag aanwezig om geïnformeerd te

worden over

het voorgenomen bosonderhoud op de locatie Ypenburg (zie kaartje GoogleMaps). De locatie kent omvangrijke bospercelen met bijzondere natuurwaarden met o.a. een twintigtal reeën, havik en boomvalk (zie foto Huub van 't Hart). Door populieren aan het eind van hun cyclus en essentakziekte is deels kap noodzakelijk en wordt meteen dunning uitgevoerd om tot een betere bosvorming te komen. Compensatie vindt plaats met inheems materiaal. De omgevingsprocedure wordt nu gestart inclusief de noodzakelijke ecologische onderzoeken.

7 december, zitting Rechtbank Den Haag over Watergat Monster

Op 21 februari stond een zitting van de Rechtbank Den Haag op de agenda over het beroep van Natuurlijk Delfland en Bewonersorganisatie Monster Noord over de stikstofvergunning van projectontwikkelaar OBWZ. Die vergunning was nodig om 133 villa's te bouwen in perceel 1 van Duinvallei het Watergat in Monster. Duidelijk was dat het beroep gegrond was, omdat uit een tegenrapport van bureau Apollon bleek dat er 0,3 mol boven de norm aan depositie zou plaatsvinden op Natura2000-duingebied Solleveld. Daarom vroeg OBWZ uitstel aan bij de Rechtbank. Die werd toegekend.

OBWZ kwam met een nieuwe stikstofberekening die uitkwam op 0,0 mol, vooral doordat in die berekening een 'linksafverbod' was opgenomen. Dit verbod moet het verkeer uit het Watergat richting Den Haag verbieden om over de Haagweg naar Den Haag te gaan en dwingt dat verkeer via een grote omweg over de Madeweg, de Madepolderweg en de Madesteinweg. Dit aspect woog zwaar in de zitting van de Rechtbank op 7 december. Advocaat mr. Wösten betoogde dat hier een

verkeersbeslissing was genomen louter om rekentechnisch op de 0,0 mol uit te komen. Verkeerskundige onderbouwing ontbrak volledig. Bovendien zou het verkeer zich evident niet aan dit gebod gaan houden. Natuurlijk Delfland en omwonenden vechten vóór het behoud van Duinvallei Watergat voor natuur en recreatie. Juist ook voor de nieuwe bewoners van de honderden woningen in Westmade Noord en Zuid die OBWZ ook aan het bouwen is. Uitspraak Rechtbank over zes weken.

7 december, uilenballen pluizen, Melarium

Buiten was het 0°C, maar binnen werd een vuurtje gestookt zodat het al snel behaaglijk warm werd. Er waren al wat uilenballen uitgeplozen en de kaken van de muizen waren verzameld. Ik heb deze ochtend veel geleerd. De muizen kunnen aan de hand van hun kiezen onderverdeeld worden in drie groepen: puntige (de spitsmuizen, zoals bij een kat), knobbelige (de ware muizen, zoals bij een mens) en plat+zigzag vormige (de woelmuizen, zoals bij een koe).

Maar dan begint het pas: is de lengte van de kaak groter of kleiner dan 8,3 millimeter? En, als de lengte kleiner is dan 8,3 mm, is het dan een dwergspitsmuis of een jonge bosspitsmuis... Gelukkig waren er meer ervaren mensen aanwezig om uitsluitsel te geven! En kon ik fijn verder pluizen.

Anneke Doorenbos

8 december, kennismaking Team Strand

In Monster waren bijna 20 mensen bij deze kennismaking aanwezig. Een Team van Natuurlijk Delfland en de KNNV Den Haag voor onderzoek, educatie en bescherming van het strand

Als één van de eerste activiteiten richt het Team zich op de zeereep om daar de aanspoelsels te zoeken en te melden, dit in samenhang met het project Groene Strand.

Julia van Beinum van de Stichting Anemoon was aanwezig om uitleg te geven over hun methode om aanspoelsels in kaart te brengen. Als je belangstelling hebt voor het Team Strand geef je op via natuurlijkdelfland@knnv.nl

8 december, aanvraag bomenkap Jaffa gewijzigd

Natuurlijk Delfland en Vogelwacht Delft e.o. hebben kritische opmerkingen gemaakt over een aanvraag door De Laatste Eer voor de kap van 13 robinia's op Begraafplaats Jaffa. Was er wel goed natuuronderzoek gedaan naar boombewonende fauna en was dunning en worteloverlast wel een goede en voldoende motivatie? De aanvraag is ingetrokken.

Er heeft vanwege eigenaar gemeente Delft nu vogel- en vleermuisonderzoek plaatsgevonden. Daarbij blijkt dat in een boom sprake is van boombewonende vleermuizen. Die boom wordt in elk geval niet gekapt. Afgesproken is nu dat een

nieuwe aanvraag wordt opgesteld die met de natuurorganisaties op locatie wordt besproken.

9 december, knotten in het Kruisvaarderspark

Met vier mensen enkele grote wilgen geknot en vier zakken zwerfafval verzameld tot het om 12.00 uur ging regenen (foto Emiel Wiegiers).

9 december, knotten wilgengriend Eendenkooi Groeneweg

Met zes mensen in de wilgengriend Groeneweg gewerkt. Er was een grote wilg omgewaaid en die blokkeerde de schouwstrook. Die is als eerste te lijf gegaan waarmee de schouwstrook weer toegankelijk is (zie foto Henk van Griensven). Daarna zijn nog wilgen geknot totdat het ging regenen.

Jan Lansbergen

9 december, boomgaard Zwethzone

Op de boomgaard een takkenril gebouwd van het snoeihout dat vorige week door de knotploeg achtergelaten was. De helft van het snoeihout hebben we tot een takkenril verwerkt tussen de wilgenrij in het midden van het terrein. Van de andere helft hebben we zelf een aantal meters een nieuwe takkenril gebouwd door paaltjes in de grond te slaan en het snoeihout er tussen op te stapelen. Het snoeihout dat voor de wilgenrij lag is nu opgeruimd. Volgende winter als er opnieuw een deel van de wilgen gesnoeid wordt bouwen we verder tegen dit eerste stuk aan. Er is bewust een strook grond over gehouden tussen de twee takkenrillen zodat er een stukje niemandsland ontstaat dat niet gemaaid wordt. Een rommelhoek, verstoppelplek en voedsel voor dieren. En als volgende winter de middelste rij wilgen gesnoeid wordt, kun je er goed bij. Na afloop hebben we heerlijk genoten van koffie met verse speculaas. Eefje, Hans en Younes, hartelijk bedankt voor jullie hulp en inzet, jullie waren weer fantastisch 😊😊 Met z'n vieren hebben we 2 uur lang keihard gewerkt, maar het resultaat is geweldig.

Dianne

11/12, natuur op Pasgeld

Huib van 't Hart, Raymond van der Ham hebben de tuinvereniging De Schoffel bezocht; dit samen met Jolande Ruyter (secretaris van de tuinvereniging). Jolande had weer een aantal braakballen van de **ransuil** gevonden. Raymond gaat die determineren. Verder een waarschijnlijk **sperwernest** ontdekt, een groep **barmsijzen**, een overvliegende **buizerd**, elkaar achternazittende **konijnen**, de melding van een van de tuinders van een marterachtige waarschijnlijk een **hermelijn** en de man van Jolande bevestigde de waarneming van een **eikelmuis** door hun beiden. Tot slot nog een geluidsopname van Ester Zwijnenberg van afgelopen zondagnacht laten determineren door Raymond. Dat blijkt een vrouwtjes**bosuil** te zijn. Zo rijk is dus de natuur van Pasgeld.

Als je niet langer op de hoogte gehouden wilt worden stuur een email aan:

nieuwsbrief.delfland-request@knnv.nl?subject=unsubscribe

Verstuur een lege email, zonder daar iets aan te veranderen.

De Nieuwsbrief wordt gemaakt door de volgende personen

Ted Kruithof, verwerken van de inzendingen

Anna Kreffer, Soort van het Seizoen

Geert van Poelgeest, eindredactie en versturen

En vele personen die in de bijdragen staan.

Het redactieadres is natuurlijkdelfland@knnv.nl zie ook het briefhoofd.

TIPS

Beroemde Delftse speurtocht De Kerstballentocht is van 16 december tot en met 7 januari weer te lopen!

[Klik hier](#)

Temperatuuronderzoek huismusnestpannen

Wordt het te warm? [Klik hier](#)

Rivierkreeften bestrijden met de craybar, een succesvolle methode

En wat is een craybar? [Klik hier](#)

Huis €5000,- duurder met volwassen boom in de buurt.

Weten hoe dat zit? [Klik hier](#)

Altijd al een kraanvogel willen imiteren?

Nou, dat doe je zó: [Klik hier](#)

Een derde deel van de telers houdt zich niet aan regels bestrijdingsmiddelen.

[Klik hier](#)

Melarium ons clubhuis

Het Melarium, natuurhuis voor natuur, bijen en kunst; een plek waar je natuur, rust, ruimte en inspiratie vindt. Er zijn twee gebruikers Natuurlijk Delfland (1ste verdieping) en de Imkervereniging Delft (begane grond). Het Melarium is te bereiken via de Thijsseweg 11 in Delft. Hier aan het einde van de Thijsseweg staat het straatnaambord Melariumpad (fiets/voetpad). Na 10 minuten lopen of 3 minuten fietsen zie je het Melarium.

Gebruik bij navigatie, Symbiobrug, Thijsseweg, Delft.

Voor verhuur voor groepen tot tien deelnemers neem contact op met de beheerder van het Melarium, 06 - 13 07 07 14, natuurlijkDelfland@knnv.nl.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Wij helpen je uit te vliegen.

Om te genieten van de natuur. Of om haar te bestuderen en te beschermen. Natuurlijk Delfland maakt je wegwijs in de natuur.

Natuurlijk Delfland

delfland.knnv.nl

Kijk voor de activiteiten in het hele kwartaal op onze site

Want het programma wordt regelmatig aangevuld.

[Klik hier](#)

Natuurlijk Delfland is een actieve natuurvereniging.
Geef onze club draagvlak met je lidmaatschap.

[INSCHRIJFFORMULIER](#)

Delen mag

We vinden het fijn als je deze nieuwsbrief deelt met vrienden en bekenden die geïnteresseerd zijn in thema's als natuurstudie, natuureducatie en natuurbescherming in Delfland.